

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ РОЗРОБКИ У ПТАХІВНИЦТВІ В УСРР/УРСР ЯК ПЕРЕДУМОВА ПЕРЕВЕДЕННЯ ГАЛУЗІ НА ПРОМИСЛОВУ ОСНОВУ

Мельник В.В.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ)*

У 20-х рр. ХХ ст. в Українській соціалістичній радянській республіці перед птахівниками постало багато завдань, вирішення яких було нагально необхідним для забезпечення населення яйцями і м'ясом птиці. Так, аналіз стану та динаміки птахівництва в Україні у період 1923–1928 рр. свідчить, що поголів'я птиці загалом збільшувалось (з певними коливаннями за роками), а саме: у 1923 р. його кількість становила 16752,1 тис. голів, а в 1928 р. – 31353,0 тис.

Збільшились можливості республіки і щодо експорту продукції птахівництва. Важливою віхою було створення у серпні 1924 р. Всеукраїнського кооперативного товариства зі збуту й експорту продукції птахівництва («Кооптах»). Понад тисячу вагонів яєць до Німеччини, Англії та Австрії було вивезено упродовж 1924–1926 рр. Отож, потреба у збільшенні виробництва продукції птахівництва та підвищенні його прибутковості була очевидною. Щоб збільшити кількість і при цьому зменшити собівартість продукції птахівництва, потрібно було вивчати способи годівлі й утримання птиці, вводити до раціонів дешеві корми тощо.

Передусім, щоб мати високі показники з виробництва продукції птахівництва необхідно використовувати високопродуктивну птицю, але у 20-х рр. ХХ ст. в УСРР (як і в СРСР) дані, приміром, щодо несучості курей, були відсутні. Тому доводилось ґрунтуватись на показниках централізованих конкурсів несучості, які проводили на Полтавській сільськогосподарській дослідній станції, а також Мелітопільській і Балтській селекційних станціях. При цьому результати таких конкурсів свідчили, що породиста птиця мала вищі показники несучості порівняно з безпородною.

Вже в той час усвідомлювали, щоб мати високу несучість, слід відбирати високопродуктивну птицю. Наприкінці 20-х рр. ХХ ст. на Полтавській сільськогосподарській дослідній станції ретельно добирали кращих несучок і залишали їх для подальшого використання: відбирали від них яйця для виводу курчат. Селекційну роботу проводили і з півнями. На племінних розплідниках, які належали «Кооптаху» вивчали здатність півнів передавати властивості своїх батьків потомкам. У цьому напрямі проводили роботу і на Київській крайовій сільськогосподарській дослідній станції.

З метою проведення поглиблених наукових досліджень з птахівництва і забезпечення птахівницьких господарств різних форм власності науково-методичними рекомендаціями у 1930 р. створено Всеукраїнський науково-дослідний інститут птахівництва (м. Кам'янець-Подільський), а в 1934 р. він був реорганізований на Українську науково-дослідну станцію по птахівництву

(1934–1940). Українські вчені вивчали питання селекції і племінної справи, годівлі, інкубації, фізіології, технології вирощування й утримання птиці усіх видів, а також економіки й організації птахівництва.

У 1939 р. співробітниками Української науково-дослідної станції птахівництва розпочато створення великої сірої породи гусей, однак порода, як нове селекційне досягнення, було затверджено у 1956 р.

Значна увага приділялась виробництву м'яса птиці, зокрема індиків. Значних успіхів з виробництва м'яса індиків досягли у 1959–1963 рр. на Старинській птахофабриці (Київська область). Як відомо, запорукою збільшення виробництва м'яса птиці є інкубація яєць. Так, у 1962 р. інкубаторій птахофабрики було обладнано інкубаторами «Універсал-45» на заміну інкубаторів «Рекорд-39». У цей період на птахофабриці проводили дослідження з вивчення схем закладки індичих яєць на інкубування, з метою підвищення їхньої виводимості.

Після Постанови Ради Міністрів СРСР від 3 вересня 1964 р. діяльність птахівницьких господарств, науково-дослідних та інших установ УРСР була спрямована на організацію виробництва яєць і м'яса птиці на промисловій основі.

Отже, проведений короткий екскурс в історію розвитку птахівництва УСРР/УРСР до переведення галузі на промислову основу, свідчить, що до 1964 р. в республіці вже було накопичено певні теоретико-методологічні розробки щодо годівлі, утримання, селекційної і племінної роботи з птицею різних видів. Це дозволяло підвищувати продуктивність птиці і збільшувати виробництво продукції птахівництва.

ОРГАНІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОСЛІДНИЦТВА НА ТЕРИТОРІЇ КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Мерко О.М.

Управління РАН із взаємодії з науковими організаціями КФО (сmt Нікіта)

Сільськогосподарська дослідна справа в Таврійській губернії організовувалася в рамках державного завдання Російської імперії зі створення мережі дослідних установ. Радикальні зміни в сільськогосподарській науці владою почалися ще з кінця XIX ст. після частих посух 70–90-х рр., неврожаїв і голоду, які й стали поштовхом для дій держави. Царський уряд Миколи I заснував Міністерство державного майна з Департаментом сільського господарства. З приходом у 1894 р. професора П.А. Костичева, який очолив Департамент Землеробства, та І.О. Стебута, що зайняв пост голови Вченого комітету Міністерства землеробства і державного майна, основним завданням Міністерства стає створення мережі дослідних установ.

У 1907 р. до Державної Думи 34-ма її членами було подано заяву, в якій для сприяння удосконаленню селянського господарства в Російській імперії пропонувалося «вжити рішучих заходів до того, щоб без подальшого